

VIDENSCENTER PÅ ÆLDREOMRÅDET
Elektronisk nyhedsbrev
AKTUELLE NOTER NR. 6
23. MARTS 2006

INDHOLD:

Velfærdsdebat på vildspor
Livsløb frem for kronologisk alder
Effektivitet i hjemmeplejen
Så er den gal igen med efterlønnen
Skarp kritik af plejecentre i Århus
KL-klage over statsligt overformynderi
De ældre bruger arven
Alternativer til sygehusindlæggelser
Demente dør af nervemedicin
Kritik af rapport om ældrebilleder
Ældre sidder fast i ledighed
Flugtplaner fra ældrejob

Ingen pensionspenge til efterladte
Kvindes hjertekarsygdomme overses
Hjernen snyder
Hver 5. førtidspensionist arbejder
Patienter vildledes om screening
Bedsteforældre som plejeforældre
Flyrejser kan give blodpropper
'Demente' grise langt ude i fremtiden
Patientjournaler på nettet

Velfærdsdebat på vildspor

Med ovennævnte titel har den tidligere socialminister og professor Bent Rold Andersen skrevet en bog sammen med professor Jesper Jespersen fra Roskilde Universitetscenter. De mener således, at hvis man blot kunne få en tredjedel af de 900.000, der lever af offentlig forsørgelse, ind på arbejdsmarkedet i løbet af en 30 års periode, er det slet ikke nødvendigt at lave besparelser. "Det, der gør os gale i hovedet, er, at man hele tiden bruger piskene over for folk. Det er virkningsløst og asocialt, og det gør man under ly af, at man vil redde velfærdsstaten. Det dur ikke. Det er useriøst", siger Rold Andersen.

Jesper Jespersen påpeger, at det tal, der i dag hedder 900.000, for 20 år siden hed 600.000 og for 35 år siden 300.000. Arbejdsløsheden har systematisk sorteret de svageste fra og har gjort dem endnu svagere, fordi de ikke har haft mulighed for at finde fodfæste. "Afskalningen fra arbejdsmarkedet har været brutal. Men de seneste år har man reduceret tallet med 170.000. 17.000 om året. Men stramninger i kontanthjælpsloftet har ikke hjulpet, men derimod er det efterspørgslen, der har fået de marginaliserede tilbage". Kunststykket består i, at mindske tilgangen til dem på overførselsindkomster.

"Velfærdssamfundet fremtid afhænger af meget andet end økonomi. Men selv når vi holder os til økonomien, er det ikke statens økonomi, men hele samfundets økonomi, som er relevant", fastslår de to forfattere i en kronik i Politiken. For dem er arbejde til alle det allervigtigste for velfærden. Og Velfærdskommissionen interesserer sig ikke for, om der er arbejdspladser nok til at beskæftige hele arbejdsstyrken. For at arbejdsmarkedet skal gøres rummeligt, kræver det, at der skal være mangel på arbejdskraft. Men den "neurotiske angst for mangel på arbejdskraft på nogle delmarkeder forhindrer, at virksomhederne begynder at indrette arbejdspladsen, så der bliver plads til de svage arbejdskræfter(...) Man bliver nødt til at indse, at tvangsforanstaltninger og nedskæringer i underholdshjælpen er virkningsløse, når der står en lang kø af

prima kvalificerede arbejdsløse foran kontakthjælpsmodtagerne og spærre dem vejen til arbejdspladsen". I stedet skal man sætte ind med forebyggelse, revalidering og trivsel. For som det er nu står de ledige til rådighed for et arbejdsmarked, der ikke står til rådighed for dem. Efterhånden søger den arbejdsløse ikke mere for at få arbejde, men for at få understøttelse. "Et mummespil, hvor den arbejdsløse og kontrolsystemet gensidigt snyder hinanden".

Beskæftigelsesminister Claus Hjorth Frederiksen vil gribe det lidt anderledes an og fjerne regler, som tvinger ældre medarbejdere på pension. Her vil han bl.a. kigge på reglerne for statslige ansatte, der generelt er på 70 år, men for ansatte i forsvaret kun 60 år. Socialdemokraterne har erklæret sig villige til at se på området.

Kilder: Morgenavisen Jyllands-Posten 9.3., Information 17.3. og Politiken 22.3.2006.

Livsløb frem for kronologisk alder

Livsforløb frem for inddeling i kronologisk alder blev atter slået fast, da Folketinget Fremtidspanel onsdag på Christiansborg holdt den femte konference om 'Velfærd fremover – en udfordring'. På baggrund af de tidligere konferencer kaldte professor, dr. polit. Erik Hoffmeyer, der er medlem af baggrundgruppen, det for "et gennembrud for livsforløbstankegangen". Han konkludere, at en forøgelse med 5 pct. af bruttonationalproduktet i forbindelse med det stigende antal ældre i fremtiden havde fremtidspanelet funder "overkommelig" i og med at såvel bruttonationalproduktet som levestandarden i samme periode forventes fordoblet. Hoffmeyer pointerede også, at man ikke har tilstrækkelig viden om, hvad der for folk til at blive længere på arbejdsmarkedet. "Men lykkes fastholdelsen ikke, må vi øge beskatningen", sagde han.

Mag.Sc.Soc., ph.d og lektor Helge Hvid, der også er medlem af baggrundgruppen sagde, at livsforløbsperspektivet starter allerede i børnehaven, og at man bliver nødt til at gøre arbejdslivet mere rummeligt, sundere, mere lærende og med øget indflydelse. Uddannelsen er en af vejene, men er ikke noget vidundermiddel. Mindst lige så vigtigt er det, at udvikle sig i arbejdet. Også han efterlyste praktisk orienteret viden om tilbagetrækning.

"Vi er ikke vant til at tænke i livsprocesser. Og ved at afgrænse visse aldersgrupper og gøre dem til sociale problemer, skaber vi aldersdiskrimination og konflikter mellem generationerne", sagde professor, dr. scient. soc. Birte Bech-Jørgensen. "Hele samfundet aldres, og det er en udfordring for alle politikområder, og ældrepolitikken skal kun være for dem, der har behov for

hjælp”, sagde hun.

Effektivitet i hjemmeplejen

KL er gået sammen med Socialministeriet og Finansministeriet om et fireårigt projekt til udvikling af redskaber, der skal gøre det nemmere for kommunerne at afdække og realisere et evt. effektiviseringspotential. I den forbindelse er der udsendt en brochure med resultaterne af syv undersøgte kommuner. Ingen af kommunerne har ‘best practice’ på alle områder.

I de kommer, der ligger bedst, er ‘vejtiden’ halveret ved en bedre planlægning – men der er en forskel på kommunerne fra at bruge kun en fjerdedel til at bruge to tredjedele af tiden på transport. Mødetiderne er også forskellige. Effektivitet kan skabes ved at reducere antallet af møder til et om dagen og flytte det til frokosttid, hvor frokostpausen udvides til 45 minutter. Når møder kan nedbringes skyldes det eksempelvis at der udleveres kørelister dagen før eller denne sendes elektronisk, at der sker opdatering elektronisk eller telefonisk om morgenen, og at der er nøglebokse med universalnøgle i stedet for at opbevare brugerens nøgler centralt. Der er også en forskel på mere end 50 pct. i antallet af nødkaldsbrugere pr. beredsskabsressource. Ligeledes er der en forskel på sygefravær på 50 pct. I ‘best practice’-kommunerne er nedbringelse af sygefraværet bl.a. betinget af målrettet opfølgning på sygefravær, indkaldelse af de sygemeldte til sundhedssamtale efter 14 dages sammenhængende sygefravær, eller hvis der er mere end tre sygdomsperioder på mindre end to måneder. Langtidssygemeldte kan også gradvist vende tilbage til arbejdet på nedsat tid, i skånejob eller til administrativt arbejde i en periode.

Lønmæssig er der en forskel på 13 pct. for højest og lavest lønnede ledere og planlæggere. Hvor det er billigst er der færre ledere og planlæggere pr. plejemedarbejder, og ledergruppen er anderledes sammensat. Bl.a. med en konsekvent specialisering så planlægningsopgaverne varetages af egentlige planlæggere, mens personaleledelse og koordineringsansvar er samlet hos de egentlige ledere. Samtidig er distrikterne øget, så der alt i alt er færre ledere.
Kilde: LederForum 05/06.

Så er den gal igen med efterlønnen

Mindst 100 mio. kr. er gået efterlønnerne forbi, fordi flere tusinde har fået deres feriepenge udbetalt før den 1. maj. Hvis feriepengene var blevet udbetalt efter denne dato, var beløbet ikke blevet modregnet i efterlønnen. Nye ferieregler gav

allerede fra januar i fjor mulighed for at få udbetalt feriepenge uden modregning i efterlønnen, hvis man er ophørt i ansættelsesforholdt senest med udløbet af ferieåret. Alligevel har langt de fleste a-kasser undladt at gøre deres medlemmer opmærksomme på muligheden. Derfor har tusinder af efterlønsmodtagere troet, at de ikke har haft noget valg og har derfor hævet pengene.

Tabet for den enkelte kan beløbe sig til mindst 12.000 kr. "Ifølge vore beregninger er efterlønsmodtagerne gået glip af op imod 300 mio. kr. Vi vil forsøge at finde beviser for rådgivningsansvar og er parat til at sagsøge dels a-kasserne, dels Beskæftigelsesministeriet", siger direktør Bjarne Hastrup, Ældre Sagen. A-kasserne vil fremover sørge for, at efterlønsmodtagerne både kan få feriepenge og få fuld efterløn uden modregning, oplyser sekretariatschef for a-kassernes hovedorganisation, AK-Samvirke, Torben D. Jensen.

Dårlig rådgivning af a-kasserne har også resulteret i, at flere hundrede pensionister er gået glip af en skattefri præmie på op mod 125.000 kr., mener Ældre Sagen. Mange borgere er ikke gjort opmærksom på fordelene ved det såkaldte efterlønsbevis, der præmierer seniorer, der bliver på arbejdsmarkedet frem for at vælge efterlønnen. Fra 1999 til 2002 udsendte Arbejdsmarkedsdirektoratet en pjece til a-kassernes medlemmer, men en vigtig bemærkning fremkom ikke deri. Det var oplysningen om, at a-kassemedlemmer skal søge deres bevis inden deres 60 års fødselsdag. Det har store omkostninger. "Der er ikke nogen rimelig sammenhæng mellem forseelsen – at man ikke har søgt beviset – og straffen i dette tilfælde. Vi har med mennesker at gøre, som har opfyldt alle krav, der er blevet stillet, og er blevet på arbejdsmarkedet. Takken er, at de mister en ydelse, de er berettiget til pga. bureaukratiske krav, der er kædet sammen med meget, meget dårlig rådgivning", siger Jens Højgaard, der er økonom i Ældre Sagen.

Det får nu AK-Samvirke til at kræve, at alle som har ret til efterløn, skal have udstedt beviset. "Der er ikke noget formål med at sidde og lave noget manuelt, som man lige så godt kan lave automatisk. Nogle glemmer at søge efterlønsbeviser, og de mister rettigheder for hver dag, der går, fra de fylder 60 år. Hvis de slet ikke har søgt, mister de alle deres rettigheder. Derfor skal loven laves om", siger formanden for AK-Samvirke, Morten Kaspersen.

Kilder: Morgenavisen Jyllands-Posten 13., 14., 15. og 17.3. og DR tv-avisen 15.3.2006.

Skarp kritik af plejecentre i Århus

Forholdene på flere plejecentret i Århus lever på flere områder ikke op til

lovgivning, kvalitetsnormer eller almindelig faglig standard, konkluderer en rapport fra kommunens tilsynsmyndighed, der kalder forholdene "kritisable". Det drejer sig hovedsageligt om plejecentrene Madsbjerg og Hestehavehusene. Tilsynsrapporten påpeger eksempler på manglende rengøring, en beboer, der har båret samme ble hele dagen, og beboere, som er blevet efterladt i sengen dagen igennem. Desuden konstaterede tilsynet, at papirer med private oplysninger lå fremme i den fælles spisestue. Ældre og pårørende har også klaget over, at der kun var bad hver 14. dag. Allerede i marts i fjor pegede Arbejdstilsynet på kritisable forhold i Hestehavehusene, hvor sygefraværet i visse medarbejdergrupper er på to måneder om året. I efteråret fulgte en lignende kritik fra Bedriftssundhedstjenesten og kommunens eget tilsyn.

Der er siden sket det, at områdechefen er fratrukket, og at kommunen har bevilget en halv mio. kr. til bl.a. ekstraordinær rengøring og midlertidig ansættelse af fire nye medarbejdere. Imens skændes man i Århus om, hvem der har ansvaret. "De ansvarlige ledere burde have gjort noget", siger Alice Wulff, der både er århusianer og formand for landsforeningen Pårørendegruppen for Svage Ældre. Brugerrådsformændene for Lokalcenter Skåde og Holme, som Hestehavehusene er en del af, mener at problemerne skyldes en sammenlægning af lokalcentre, som ældrerådmand Niels Erik Eskildsen har stået bag. Hermed er der skabt en organisation på 500 medarbejdere, men ifølge formændene uden samtidig at ansætte den rette ledelse, og der er sket misrøgt af de ansatte. Ældrerådmanden afviser, at han har været gjort bekendt med den første rapport for et år siden, og han henviser til, at omorganiseringen har skabt besparelser i millionklassen. Venstres ældrepolitisk ordfører i byrådet, Kate Runge, mener ikke, at det er rimeligt at placere hele ansvaret på den fratrukkede områdechef. "Der er sket svigt både opad og nedad. Lige nu vasker alle hænder", siger hun. Formanden for Folketingets socialudvalg, Pia Kristensen, opfordrer rådmanden til at række sig, og kalder det "ansvarsløst" at han ikke har grebet ind tidligere.

Kilde: Politiken 17. og 19.3.2006.

KL-klage over statsligt overformynderi

KL's afgående formand, Ejgil W. Rasmussen, langede på KL's delegeretmøde i Aalborg ud efter regeringen. Han mente ikke, at Folketinget sender penge med ud til kommuner, når de udsteder nye politiske krav til kommunerne. Her påpegede han et lovforslag, om at ældre skal være garanteret en plejebolig højst to måneder efter ansøgningen. "En gang imellem kunne man ønske, at de (politikere, red.) kom ud i virkeligheden, for det er ikke altid, at virkeligheden går op med det beløb, som man har. Man kan få den tanke, at beløbet er fundet lang

tid før, lovforslaget bliver til”, sagde han med henvisning til, at regeringen undervurderer udgifterne til garantien. “Enten skal vi tage pengene andre steder fra, eller også skal vi stramme kriterierne for at få en plejebolig”, sagde han. Han beklagede også den statslige styring, der er med til at forringe servicen i forhold til borgerne. F.eks. for de ældre, der gerne vil have hjemlige omgivelser med bløde tæpper, runde former, hjemmelavet mad og kæledyr. “Men sådan er det ikke. Bofællesskaberne er underlagt flere statslige tilsyn”, sagde han og pegede på, at disse myndigheder forlanger hårde gulve uden gulvtæpper, blanke og vaskbare flader og farvel til kæledyrene.

Ny formand for KL bliver venstremanden Erik Fabrin, der er nuværende borgmester i Søllerød og kommende i Rudersdal Kommune. Han fik overraskende stemmer fra de radikale, der ikke – som kommunalvalget ellers tilsagde – lod dem gå til rådmand Anker Boye. Denne bliver nu næstformand i KL.

Kilder: Fyens Stiftstidende og Politiken 17.3.2006.

De ældre bruger arven

Lysten til at lade børnene arve er stort set ikke til stede blandt de ældre generationer. Otte ud af ti danskere mener, at formuerne skal gå til forbrug. Det fremgår af en analyse, som Epinion-instituttet har udarbejdet for dagbladet Børsen. 81 pct. af danskerne vil ifølge undersøgelsen leve deres drømme ud i pensionsalderen og kun i mindre grad – eller slet ikke – efterlade arv til deres børn. “Ældres holdning til at efterlade arv er blevet markant mindre positiv de seneste fem år, og det er et afgørende skift, vi ser over hele Danmark. Men det efterlader også en yngre generation i en klemt rolle, hvor de ikke længere kan se frem til en stor arv og næppe får de store gevinster på boligmarkedet. De bliver derfor nødt til selv at spare betydelige beløb op til den tredje alder, også fordi de kommer til at leve længere end deres forældre”, siger Jens Christian Nielsen, pressechef i Danica Pension.

Kilde: Børsen 10.3.2006.

Alternativer til sygehusindlæggelser

“Hvis kommunerne ønsker at begrænse borgernes indlæggelse på sygehus, er der flere fordele ved at udbygge mulighederne for at behandle og pleje borgerne i deres eget hjem end ved at etablere kommunale sengepladser”, konkluderer docent Eigil Boll Hansen, fra AKF. Herhjemme har vi dog langt fra udnyttet mulighederne i den teknologiske udvikling med f.eks. telemonitorering af især

hjerter- og lungesygdomme. Han peger på, at de fleste ældre foretrækker at opholde sig i hjemmet frem for på sygehus, når forholdene tillader det. De befinder sig i velkendte omgivelser, deres privatliv er beskyttet, deres søvn forstyrres mindre, og de kan spise den sædvanlige mad. Men han peger også på, at en sygehusindlæggelse er et voldsomt miljøskift for de fleste ældre, hvilket i sig selv kan give komplikationer.

Flere kommuner har etableret akutstuer, og behovet synes at være to-tre pladser i kommuner på ca. 50.000 indbyggere. Og hvis de anvendes som mellemstation eller som aflastningsplads før plejehjem betyder det to miljøskift. Selv om flere undersøgelser peger i retning af, at disse og lignede ordninger reducerer antal indlæggelser og sengedagsforbrug på sygehus, findes der ikke kontrollerede forsøg, der kan underbygge dette. Der er heller ingen kontrollerede forsøg, hvor effekten på patienternes helbred sammenlignes med indlæggelse på sygehus.

Direktøren for DSI, Institut for Sundhedsvæsen, Jes Søgaaard, peger på, at når antallet af patienter med plejebæhov i hjemmet stiger, samtidig med at en stadig stigende del af det plejende arbejde flyttes fra sygehusene og ud i patienternes hjem, er der stort behov for at få belyst, hvordan hjemmesygeplejen kan leve op til de fremtidige udfordringer. I de næste 35 år vil der komme et stigende antal ældre, antallet af kronisk syge danskere vil også stige, sygehusindlæggelserne bliver stadig kortere og flere vil ønske at blive plejet i den sidste tid og dø hjemme. Dertil kommer stigende afprofessionalisering, hvor sygeplejersker i stigende grad erstattes af korttidsuddannede. Der er kun meget få og dårlige data om det sygeplejefaglige sundhedsarbejde i patienters hjem. "Vi mangler pålidelige data om ydelser, patienttyper, forløbslængde, diagnoser og medarbejdere. Det er derfor svært at sige noget om udviklingen i opgavesammensætningen, endsige noget om hvem og hvordan opgaverne løses. Men der er grund til at sætte spotlight på problematikken, da meget tyder på, at kravene til hjemmesygeplejen vil være stærkt stigende i fremtiden.

Kilder: AKF Nyt nr. 1, marts 2006 og Månedstal fra direktøren, DSI 16.3.2006.

Demente dør af nervemedicin

Stærk nervemedicin, som mere end hver fjerde beboer på plejehjem får ordineret, viser sig nu at fordoble dødeligheden. Denne rystende konklusion er fremkommet med nyt talmateriale. Michael Dupont, som er formand for de praktiserende læger, ønsker at lægerne mindst en gang om året skal tilse deres patienter, som er plejehjemsbeboere.

Men at en fjerdedel får sløvende antipsykotisk medicin er for stor en andel,

mener overlæge Niels Gulman fra Gerontopsykiatrisk Afdeling på Psykiatrisk Hospital i Århus. Han mener det er i orden, at man tildeler en urolig patient medicinen en uge eller to, men når bivirkningerne af medicinen bl.a. er hukommelsestab og slagtilfælde, er det for meget. "Når man først har fået medicinen, kommer man ikke af med den", siger han. I øvrigt ligger Århus Amt lavere med tildeling af antipsykotisk medicin end de øvrige amter. Det skyldes at hospitalet i Risskov for fem år siden indgik en rådgivningsordning med læger og sundhedspersonale i amtet tilknyttet plejehjem og hospitalsafdelinger med ældre patienter. Der er således etableret en hot-line og afdelingen kan tilbyde psykologhjælp og vejledning, der overflødiggør brugen af medicin.

Danskerne fylder sig fortsat med sovemedicin. Kampagner og pres på lægerne for at få forbruget sat ned har ikke hjulpet stort. For to år siden fik de praktiserende læger en frist på to år til at sætte forbruget "dramatisk ned", men det er langt fra sket. Ifølge nye tal fra Lægemiddelstyrelsen blev der i 2005 udskrevet 59.223.000 dagsdoser sove- og beroligende medicin,
Kilder: DR tv-avisen og DR Regioner 14.3., Morgenavisen Jyllands-Posten 15.3. og Ritzau 19.3.2006.

Kritik af rapport om ældrebillede

Seniorforsker Jesper Wégens, Gerontologisk Institut, retter en skarp kritik af Charlotte Wiens undersøgelse 'Ældrebillede i medierne gennem 50 år', og finder at den er "noget af et tilbageskridt". Bogens hovedkonklusion er "meget forenklet og lidt hårdt sat op, (...) at man har det mediebillede man har fortjent". Dette finder Wegens er "et lidt magert udbytte" af et projekt, der vil skildre ældrebilledet i medierne gennem 50 år. Han mener, at forklaringen måske ligger i, at der snarere er tale om jagten på *ældrestereotyper i dagbladene*, som Wien har interesseret sig for. Der er altså ikke tale om et ældrebillede, og da slet ikke om en flerhed af ældrebilleder. Charlotte Wien afviser visse ord som 'senior', og 'farmor'-'mormor'. "At ord eller begreber ikke forekommer i et udvalgt materiale, kan jo ikke tages som udtryk for, at de ikke findes eller ikke bruges i almindelighed", skriver Jesper Wégens. Også ordet 'alderisme' afvises selv om det findes i Den Store Danske Encyklopædi (og Den Danske Ordbog, red.).

"Jeg kunne have ønsket mig mindre skråsikkerhed og mere præcision mht. kilder, dækningsområde og udsagnskraft. At jeg også kunne have ønsket mig en fortsættelse af den brede og nuancerede tilgang til ældrebillede, deres opståen og formidling, er en anden sag. Til gengæld er det mig ubegribeligt, at en ph.d. i informationssøgning kan forbigå så væsentlige bidrag til forståelse af mediernes billede af ældre som Bruun Pedersen, Rørbye og Kirk. Hvis man ikke vidste

bedre, kunne man få det indtryk, at diskussionen først er startet efter årtusindskiftet”.

Se også ”Duracell- ældre eller svage ældre” i Aktuelle Noter nr. 17, 25. oktober 2005.

Kilde: Gerontologi, nr 1, marts 2006.

Ældre sidder fast i ledighed

Selv om arbejdsløsheden er nået under 140.000 – det laveste tal i 30 år – forbigås seniorerne, konkluderer Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) i en ny opgørelse. ”De ældre er ikke kommet med på opsvinget som de yngre. Dermed ser vi en klar tendens til, at de ældre ledige har svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet”, siger Frederik I. Petersen, der er økonom i AE. En opgørelse foretaget af Dansk Arbejdsgiverforening viser, at over en million danskere i alderen 16-66 år lever på offentlig forsørgelse. Det er den kraftige vækst i antallet af folkepensionister, flere på fleksjob og ledighedsydelse samt en stigning i antallet på barselsorlov, som sender flere på offentlig forsørgelse, mens der helt som ventet er færre ledige og færre i aktivering pga. opsvinget i dansk økonomi.

Kilder: Politiken 10.3., Børsen 15.3. og Kristeligt Dagblad 16.3.2006.

Flugtplaner fra ældrejob

43 pct. af FOA's medlemmer inden for ældreområdet har overvejet at skifte til et andet jobområde pga. for lav løn, for hårdt arbejde og for dårlig ledelse. Det viser en ny undersøgelse fra fagforeningen. Ifølge FOA viser undersøgelsen, at ældreområdet er præget af et særdeles dårligt fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Tidsregistrering og kontrol i ældreplejen vinder mere og mere frem, hvilket betyder utilfredse medarbejdere samt dårligere service til borgerne.

Kilde: Politiken 11.3.2006.

Ingen pensionspenge til efterladte

Tusindvis af danskere går glip af mange penge, fordi der sjældent udbetales arbejdsmarkedspensioner til indbetalers efterladte. Det bliver blot til en engangsudbetaling fra en livsforsikring, og opsparingen gives i stedet solidarisk til andre medlemmer i pensionskasserne. ”Det er ret normalt, at opsparingen ikke kommer ud til arvinger. Nogle pensionskasser har en ægtefælledækning, men det går man i stigende grad væk fra, fordi ægtefællerne ofte selv har

pensionsordninger”, siger Anne Seiersen, der er kontorchef i Forsikring & Pension.

Og nu vi er ved pensionerne: Selv om pensionselskaberne gennem det seneste år har nedsat flyttegebyret fra helt op til syv pct. af den opsparede formue til et fast gebyr på 1.000-1.500 kr., kan det fortsat koste kunden mellem 15.000 og 25.000 kr. at flytte en pensionsopsparing på 600.000 kr. Endvidere står arveloven nu til at blive ændret, så ægtefæller skal arve mere, og efterkommere dermed får krav på mindre. Papirløse par får også ret til arv. Det mener udvalget, der i fem år har arbejdet med en modernisering af arveloven. De afleverer nu en rapport til justitsminister Lene Espersen, der melder sig enig med udvalgets forslag. Udvalget møder desuden sympati fra Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti, hvilket betyder, at ændringerne ser ud til at blive gennemført.
Kilder: Morgenavisen Jyllands-Posten 13.3., Politiken 14.3. og Berlingske Tidende 20.3.2006.

Kvinders hjertekarsygdomme overses

45 pct. af dødsfald blandt Europas kvinder skyldes hjertekarsygdomme. Derfor opfordrer europæiske hjertespecialister læger til at være langt mere opmærksomme på, at kvindernes risiko for hjertekarsygdom stiger efter overgangsalderen. Kvinder i den fødedygtige alder er pga. deres hormonproduktion beskyttet mod disse sygdomme, og derfor er der generelt ikke så meget fokus på kvinder og hjertekarsygdomme blandt læger. Hjertespecialister mener, at kvinder i dag er underbehandledede og beder bl.a. lægerne om i højere grad at vurdere, om kvinderne har behov for at få ordineret blodtryksnedsættende medicin. Lægefaglig chef for Hjerteforeningen, Mogens Lykke Rasmussen, ønsker også større fokus på kvinder og hjertesygdomme. Der er derfor samlet et panel af danske hjertespecialister for at afdække problemets omfang.
Kilde: NetDoktor 15.3.2006.

Hver 5. førtidspensionist arbejder

En ny undersøgelse fra Socialforskningsinstituttet viser, at hver femte førtidspensionist arbejder. Der er ca. 260.000 førtidspensionister i Danmark, og deres arbejdsindtægter modregnes i pensionen, når de overstiger ca. 50.000 kr. En mindre gruppe på omkring 650 personer tjente i 2002 mindst 250.000 kr., som altså også modregnes i pensionen. Dansk Arbejdsgiverforening mener, at flere førtidspensionister bør få frakendt deres pension, hvis de er i stand til at

tjene 100.000 kr. om året.

Kilde: Berlingske Tidende 23.3.2006.

Hjernen snyder

Hjerneblødninger, blodpropper og svulster i hjernen kan få kroppens lemmer til at opføre sig mærkeligt, og helt ude af trit med personens vilje. Et kendt eksempel er 'den fremmede hånd'-fænomenet, hvor hånden laver handlinger, som personen ikke kan kontrollere. "Jeg har for eksempel haft en patient, en dame på 70 år, som efter et slagtilfælde begyndte at hive håret ud af sig selv. Hun kunne ikke kontrollere det, men betegnede hånden, der gjorde det som 'den onde hånd', forklarer klinikchef ved Amtssygehuset i Glostrup, Alan Andersen.

Kilde: Politiken 14.3.2006.

Patienter vildledes om screening

Tusindvis af danskere i aldersgruppen 50-74 år i København og Vejle amter modtager misvisende oplysningsmateriale, når de inviteres til screeninger for ende- og tyktarmskræft. I strid med Lov om patienters retsstilling overdriver materialet sygdommens omfang og ignorerer komplikationer i forbindelse med undersøgelsen, lyder en klage til Sundhedsstyrelsen fra læge og forsker ved Københavns Universitet, Jens Brodersen, og Ole Hartling, overlæge og formand for Etisk Råd. I materialet oplyses det, at 3.500 danskere årligt rammes af tarmkræft, men dette tal dækker danskere i alle aldre, mens kun 1.600 personer i aldersgruppen 50-74 rammes. Det giver en risiko på 1:800. Samtidig informerer materialet ikke om, at patienter får en kikkertundersøgelse, der kan give komplikationer og i meget sjældne tilfælde føre til dødsfald. Klagerne foreslår, at der oprettes en uafhængig instans, der kan opstille generelle retningslinjer for information om screening.

I en ny analyse i British Medical Journal oplyser forskerne Karsten Juhl Jørgensen og Peter C. Gøtzsche fra Det Nordiske Cochrane Center i København, at man i stort set alle lande overspiller fordelene og underspiller ulemperne ved at lade sig screene for brystkræft. "Et typisk eksempel er, at man altid påpeger, at risikoen for at dø af brystkræft falder med 30 pct., hvis man lader sig screene. I absolutte tal falder en kvindes risiko for at dø af brystkræft højest fra 0,3 til 0,2 pct., hvis hun lader sig screene gennem 10 år", siger Karsten Juhl Jørgensen.

Kilder: Berlingske Tidende 11.3. og Politiken 14.3.2006.

Bedsteforældre som plejeforældre

Slægtsplejeforældre kan være forholdsvis gamle, når barnet anbringes hos bedsteforældre. Socialrådgiverne er meget usikre på, hvorvidt ældre familiemedlemmer kan magte opgaven på længere sigt. En undersøgelse foretaget af AKF peger på, at socialrådgiverne skal være opmærksomme på, at fastholde en grundig undersøgelse af barnet, dets forhold og de indbyrdes relationer i slægten. Herunder en grundig godkendelsesprocedure af plejefamilierne. Der kan opstå vanskeligheder i alle anbringelser. Når anbringelsesstedet er valgt på baggrund af tætte følelsesmæssige bånd, er det vigtigt med grundigt tilsyn og supervision af plejefamilien. Endelig skal der udarbejdes klare retningslinjer i en samværsaftale, så hverken barnet alene eller andre i netværket styrer kontakten. Samværet må tilrettelægges ud fra barnets bedste.

Læs også det nye nummer af videnscentrets tidsskrift 'Alderens nye sider', der har et tema om bedsteforældre, herunder slægtsanbringelser.

Kilde: AKF Nyt nr 1, marts 2006.

Flyrejser kan give blodpropper

Det er ikke kun den stillesiddende situation over lange perioder i et fly, der kan føre til blodpropper. Andre væsentlige faktorer menes det lave lufttryk og iltniveau samt genetisk disposition at udgøre, fremgår det af en hollandsk undersøgelse foretaget på Leiden University Medical Centre og offentliggjort i det britiske lægetidsskrift The Lancet. Men ifølge professor Frits Rosendaal, der har stået for undersøgelsen, menes den stillesiddende situation over lange afstande at være den mest afgørende faktor.

Kilde: BBC News 10.3.2006.

'Demente' grise langt ude i fremtiden

Selv om et forskerhold fra Danmarks Jordbrugsforskning ved Viborg ved en skanning har konstateret, at en so i forsøgsstalden er gravid med et kuld klonede fostre, som forskerne har sat ind, er der lang vej til de såkaldt transgene grise med et menneskeligt arveanlæg for Alzheimers, som det bl.a. har været omtalt i Kristeligt Dagblad. Peter Sandø, der er professor i bioetik ved Landbohøjskolen, mener ikke, at forskningen med klonede grise overhovedet er nået så langt, at man med rimelighed kan spå om, hvad der kommer ud af det. Der er tale om grundlæggende forskning, og han finder det betænkeligt, når den fremstilles som

om, det drejer sig om anvendelsesorienteret forskning. Han advarer derfor forskerne mod at oversælge deres projekter, da folk let får den opfattelse, at forskerne lover og lover, men der sker ingenting. Der er ingen eksempler på, at grise af sig selv udvikler Alzheimer's sygdom. Derfor skal de først fremstilles ved overførsel af dna fra mennesker. Dette er vanskeligt, da 95 af de menneskelige Alzheimer-tilfælde ikke kun forårsages af et enkelt gen men er en følge af et uheldigt samspil mellem en række almindeligt forekommende gener, der tilfældigvis findes hos en enkelt person. På verdensplan kendes foreløbig kun enkelte eksempler på, at det er lykkedes at lave transgene, klonede grise.
Kilder: Nyt fra Center for Bioetik og risikovurdering, 1. 2006 og Ritzau 16.3.2006.

Mulighed for tilskud til omsorgstandpleje

Landsforeningen af Kliniske tandteknikere og KL har indgået en overenskomst for tandpleje af omsorgstandplejepatienter. Overenskomsten dækker basisydelse for tandløse og omfatter en opsøgende og tandplejemæssig omsorg, som patienten har brug for. Det er den enkelte kommune, der skal tilslutte sig overenskomsten ved at henvende sig til KL med skriftligt tilsagn.

Se mere på <http://www.kl.dk/350861>

Kilde: KL-nyheder 7. februar 2006, her citeret fra videnscentrets e-nyhedsbrev Forebyggelse nr. 45.

Patientjournaler på nettet

Alle landets praktiserende læger får inden årets udgang direkte adgang til sygehusenes patientoplysninger via internettet, og det skal gøre behandlingen mere effektiv og sikker. Systemet, der er døbt e-journalen og præsenteres på Amdtsrådsforeningens generalforsamling, der begynder i dag, giver de praktiserende læger direkte adgang til beskrivelse af sygdomsforløb, svar på laboratorieprøver og overfølsomhedsreaktioner, medicinoplysninger, diagnoser og operative indgreb.

Kilde: Morgenavisen Jyllands-Posten 23.3.2006.

Framelding: <mailto:noterlist-off@aeldreviden.dk>

Tilmelding: <mailto:noterlist-on@aeldreviden.dk>

AKTUELLE NOTER, der er Videnscenter på Ældreområdet elektroniske

nyhedsbrev, udsendes ca. hver 14. dag. Udvalget sker hovedsageligt efter et sagligt kriterium for, hvad der vil være væsentlig viden for vore brugere. Med AKTUELLE NOTERs korte, journalistiske form er det hensigten at skabe et nemt overblik over, hvad der sker på feltet.

Vi modtager gerne relevant materiale til brug for AKTUELLE NOTER - også fra forskere.

Du er velkommen til frit at bruge og kopiere AKTUELLE NOTER. Husk dog at kreditere Videnscenter på Ældreområdet og primærkilderne, der vil være anført under den enkelte note.

Du må også gerne opfordre andre til at tilmelde sig note-servicen.

Husk også vor hjemmeside <http://www.aeldreviden.dk> og vor direkte telefonlinje 3940 5847

Ønske om abonnement på det trykte tidsskrift 'Alderens nye sider' og andre publikationer samt henvendelser vedrørende videnscentrets arrangementer og øvrige tjenester rettes IKKE til denne mail-adresse, men til: <mailto:mail@aeldreviden.dk>

Redaktion: Anne Brockenhuus-Schack, <mailto:noter@aeldreviden.dk>

Videnscenter på Ældreområdet er en uafhængig og selvejende institution, hvis primære formål er at indsamle, bearbejde og formidle viden om forskning, forsøg og udvikling på ældreområdet. Centret arbejder for ældres ligestilling, ligebehandling og ligeværd samt for at styrke ældres muligheder for aktivitet, deltagelse, synlighed og indflydelse i samfundet - og samtidig forebygge negative konsekvenser af sygdom, svækkelse og isolation.

